



រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា



**កម្ពុជាចន្លោះបិទ និងសហរដ្ឋអាមេរិក  
(១៩៥៥-១៩៧០)**

មាស អេឡែន

សារណាផ្ទាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ជំនាញ : វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ



# មាតិកា

## ទំព័រ

១- ឧទ្ទិសស្នាដៃ .....	i
២- សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ.....	ii
៣- អំណះអំណាង.....	iii
៤- មូលនិយមសង្ខេប .....	iv
៥- Abstract.....	v
៦- សង្ខេបសារណា.....	vi
៧- អារម្ភកថា .....	xxvi

## សេចក្តីផ្តើម

១- លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	៦
២- ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	៧
៣- គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៧
៤- ដែនកំណត់និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ .....	៧
៥- វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ .....	៨
៦- សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ .....	៨
៧- របៀបវារៈនៃការស្រាវជ្រាវ .....	៩

## ជំពូកទី១

### ឥទ្ធិពលនយោបាយអន្តរជាតិមកលើកម្ពុជា

១-១-ឥទ្ធិពលនយោបាយសហរដ្ឋអាមេរិកនៅក្នុងតំបន់.....	១០
១-១-១-ការបង្កើត SEATO .....	១០
១-១-២-នយោបាយសហរដ្ឋអាមេរិកនៅក្នុងឥណ្ឌូចិន.....	១៥
១-១-៣-ការកៀងគរកម្ពុជាចូលក្នុងសមាជិក SEATO .....	១៦
១-២-នយោបាយវៀតណាមក្នុងសង្គ្រាមឥណ្ឌូចិន .....	២០
១-២-១-ជំនួយនិងការគាំទ្រផ្សេងៗពីសម្ព័ន្ធមិត្ត.....	២០

១-៣-នយោបាយចិននៅកំឡុងពេលសង្គ្រាមត្រជាក់ .....	២៣
១-៣-១-ទំនាក់ទំនងចិនជាមួយនឹងសហភាពសូវៀត.....	២៣
១-៣-២-ការពង្រឹងអំណាចចិននៅអាស៊ី.....	២៧
១-៣-៣-ការប្រឈមរបស់ចិនជាមួយនឹងសហរដ្ឋអាមេរិក.....	៣៣

**ជំពូកទី២**

**ស្ថានភាពនយោបាយកម្ពុជាក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម**

២-១-ការឡើងកាន់អំណាចរបស់ព្រះមហាក្សត្រ.....	២៧
២-១-១-ការទាមទារឯករាជ្យពីបារាំង .....	៣៨
២-១-២-ស្ថានភាពសង្គម/កោះសន្តិភាពនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ .....	៥០
២-១-៣-ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច.....	៥៧
២-១-៤-ការរៀបចំខ្លួនលើឆាកអន្តរជាតិ.....	៦៤

**ជំពូកទី៣**

**ជម្រើសនយោបាយការបរទេសកម្ពុជា**

៣-១-ការប្រមើលមើលរបស់កម្ពុជាចំពោះនយោបាយសហរដ្ឋអាមេរិកនិងចិន .....	៧៧
៣-១-១-ឥទ្ធិពលនយោបាយសហរដ្ឋអាមេរិកមកលើកម្ពុជា.....	៧៧
៣-១-២-ឥទ្ធិពលចិនមកលើកម្ពុជា .....	៨២
៣-១-៣-ការសម្រេចរបស់កម្ពុជា( ទៅចិន ) .....	៨៤
៣-១-៤-លទ្ធផលនយោបាយកម្ពុជា .....	៨៩

**សេចក្តីសន្និដ្ឋាន**

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន .....	៩៩
គន្ថនិទ្ទេស .....	១០១
១- ស្នាដៃជាភាសាខ្មែរ .....	១០២
២- ស្នាដៃជាភាសាបរទេស .....	១០៣

## ឧទ្ទិសស្នាដៃ

នាងខ្ញុំសូមឧទ្ទិសស្នាដៃដែលជាលទ្ធផល នៃកិច្ចការស្រាវជ្រាវនៅរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជានេះ ជូនដល់បុព្វបុរស វីរជន និងជនជាតិខ្មែរទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកស្នេហាជាតិ និងបានពលីកំលាំងកាយចិត្តបញ្ញា ស្មារតី និងជីវិតដើម្បីតស៊ូក្នុងបុព្វហេតុជាតិ អធិបតេយ្យភាព ដល់ប្រជាជនខ្មែរទាំងមូល។ ជាមួយគ្នានេះដែរនាងខ្ញុំសូមឧទ្ទិសស្នាដៃនេះជូនដល់ លោកបណ្ឌិត យង់ ពៅ ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំ និងដែលបានគាំទ្រ រួមទាំងជួយណែនាំនូវដំបូន្មានល្អៗដើម្បីសរសេរនិក្ខេបបទនេះឲ្យទទួលបានជោគជ័យ និងសូមឧទ្ទិសស្នាដៃនេះជូនដល់លោកឪពុកដែលបានចែកឋានទៅ លោកបានខិតខំតស៊ូនិងបានបំពេញការងារក្នុងបុព្វហេតុ ចិញ្ចឹមបីបាច់កូនឲ្យទទួលបានជោគជ័យទាំងការសិក្សានិងការងារ។

សូមឲ្យស្នាដៃនេះជាស្ថាននៃពុទ្ធិ តភ្ជាប់ពីអតីតកាលមកពេលបច្ចុប្បន្ន និងក្លាយជាមរតកនៃបទពិសោធន៍សម្រាប់ការរៀបចំផែនការទៅថ្ងៃអនាគតឲ្យបានល្អប្រសើរ ទាំងកិច្ចការសង្គម នយោបាយនិងកិច្ចការអន្តរជាតិ។

## ពាក្យប្រើជាអក្សរកាត់នៅក្នុងអត្ថបទ និង កំណត់សម្គាល់

- គ.ម<sup>(២)</sup>            គឺឡូម៉ែត្រការព
- ម<sup>(២)</sup>                ម៉ែត្រការព
- -ដ-                ដដែល
- ជ.ឯ.ម            ដូចឯកសារមុន
- AADCP           កម្មវិធីសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍អូស្ត្រាលី-អាស៊ាន (Asean-Australia Development Cooperation Program)
- AEK                សមាគមនិស្សិតខ្មែរ អា អី កា (Association E Khmer)
- ASEAN           សមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (Association of South East Asian Nation)
- A.G.C.A.F        សមាគមទូទៅនៃជនជាតិខ្មែរនៅប្រទេសបារាំង (Association Generale Des Cambodigiens En France)
- ARF                វេទិកាតំបន់អាស៊ាន (Asean Regional Forum)
- CIA                ទីភ្នាក់ងារស៊ើបការសម្ងាត់របស់សហរដ្ឋអាមេរិក (Central Intelligence Agency)
- CKOM            សមាគមខ្មែរនៅឯនាយសមុទ្រ (Communaute des Cambodigiens d' Outre-Mer)
- DOMINO        ទ្រឹស្តី ដូមីណូ
- SEATO            អង្គការសន្ធិសញ្ញាអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (Southeast Asia Treaty Organization)
- GRUNK           រាជរដ្ឋាភិបាលបង្រួបបង្រួមជាតិកម្ពុជា (Gouvernement Royal d' Union Nationale De Kampuchea)
- NATO            អង្គការសន្ធិសញ្ញាអាត្លង់ទិកខាងជើង (North Atlantic Treaty Organization)
- USAID            ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកសម្រាប់កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (United States Agency For International Development)

## មូលនិយមសង្ខេប

កម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពីបារាំងថ្ងៃទី០៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ គឺជាជ័យជំនះមួយដែលកម្ពុជាទទួលបានតាមរយៈការចរចាដោយសន្តិវិធីជាមួយនឹងម្ចាស់អាណានិគមបើសិនជាយើងប្រៀបធៀបជាមួយនឹងបណ្តាប្រទេសដែលស្ថិតនៅក្រោមអាណានិគមទាំងនៅអាស៊ី អាហ្វ្រិកនិងនៅផ្នែកខ្លះនៃអឺរ៉ុបខាងកើត។ ដោយឡែកប្រទេសជិតខាងវៀតណាមខាងជើង គឺត្រូវធ្វើសង្គ្រាមដើម្បីទទួលបានឯករាជ្យក្នុងសមរម្យចុងក្រោយនៅខ្សែរៀនភូមិភាគ។ ស្របពេលជាមួយគ្នានោះកម្ពុជាមានកំពូលសំណាងក្នុងការទាមទារឯករាជ្យដោយមធ្យោបាយសន្តិភាព។

អស់រយៈពេលស្ទើរតែជិត១០០ឆ្នាំ កម្ពុជាស្ថិតនៅក្រោមអាណានិគមបារាំង ថ្នាក់ដឹកនាំកម្ពុជាពុំមានបទពិសោធន៍គ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការធ្វើនយោបាយផ្ទាល់ខ្លួននោះទេ។ ដូច្នេះធ្វើឲ្យម្ចាស់អាណានិគមមើលកម្ពុជាថាជាយុវប្រទេសដែលនឹងពុំមាន លទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដឹកនាំប្រទេសខ្លួនឯង និងម្យ៉ាងទៀតសម័យអាណានិគមត្រូវបានបញ្ចប់ ប៉ុន្តែសម័យនៃសង្គ្រាមថ្មីគឺសង្គ្រាមត្រជាក់ រវាងមហាអំណាចទាំងពីរកំពុងតែចាប់ផ្តើម។ ដោយមើលឃើញនូវកត្តាធំៗជាប្រវត្តិសាស្ត្រ នៅក្នុងនយោបាយកម្ពុជានាសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម និងដែលមានខ្លឹមសារជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ភ្ជាប់ទៅនឹងទិដ្ឋភាពនៃនយោបាយកម្ពុជាក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន គឺជាបុព្វហេតុដែលនាំឲ្យធ្វើការសិក្សាទៅលើប្រធានបទនេះ ដោយនៅក្នុងនោះដើម្បីឲ្យនិរូបបទមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រនិងអត្ថន័យ គ្រប់គ្រាន់ នាងខ្ញុំបានបែងចែកជា៣ជំពូកធំៗមកធ្វើការសិក្សាគឺ៖ ជំពូកទី១៖ “ឥទ្ធិពលនយោបាយអន្តរជាតិមកលើកម្ពុជា” ចំណែកជំពូកទី២៖ “ស្ថានភាពនយោបាយកម្ពុជាក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម” ចន្លោះឆ្នាំ១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧០ និងជំពូកទី៣៖ “ជម្រើសនយោបាយការបរទេសកម្ពុជា”។

ការសន្និដ្ឋាន នាងខ្ញុំនឹងបកស្រាយនៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដែលបានមកពីការសិក្សាទៅលើជំពូកទាំង៣ខាងលើព្រមទាំងលើកយកនូវចំណុចខ្សោយ មកធ្វើជាករណីសិក្សាកែលម្អ សម្រាប់ជាធាតុចូលនៅក្នុងការធ្វើផែនការនាពេលអនាគត។

## Abstract

Cambodia gained independence from France on November 9, 1953, a victory which Cambodia achieved through peaceful negotiations with the colonial masters, if compared with the colonized countries such as in Asia, Africa and in Some of Eastern Europe. The neighboring North Vietnam was independent by war in the last battle at Dien Bien Phu. At the same time, Cambodia is fortunate to claim independence by peaceful means.

For almost 100 years of being under French colonial rule, Cambodian leaders have not had enough experience in politics. Therefore the colonial masters viewed Cambodia as a country that would not be able to run its own country. The colonial era was over, but start the era of the new Cold War between the two powers. In view of the historical factors in Cambodian politics, the Sangkum Reastr Niyum and it is have been connection to current view of Cambodia' policy. Therefore, it is the cause for the study of the subject, in order that the thesis is sufficiently scientific and meaningful, I divided it into large three chapters to Study is Chapter1: "International Political Influence on Cambodia", Chapter2: "Cambodian Political Situation in the Sangkum Reastr" period between 1955 and 1970 and Chapter 3: "The Cambodia Selection of Foreign Politics"

In conclusion, I will draw on the conclusions drawn from the above three chapters and address the weaknesses as a case study for future planning input.